

Náhrada škody - přehled -

Doc. JUDr. Filip Melzer, LL.M., Ph.D.
PrF MU, Brno

System závazků se zákona

1. Náhrada majetkové a nemajetkové újmy (§§ 2894 – 2971) – poškození jiného
2. Zneužití a omezení soutěže (§§ 2972 – 2990)
3. Nepříkázané jednání – (vědomé) jednání ve prospěch jiného (§§ 3006 – 3011)
4. Bezdůvodné obohacení – (nevědomé) obohacení na úkor jiného (§§ 2991 – 3005)
 - Vazba na úpravu vztahu držitel – vlastník (§§ 996 – 1002)
5. Upotřebení věci k prospěchu jiného (§§ 3012 – 3014)

Právo náhrady škody

Pojem odpovědnosti - obecně

- **Odpovědnost jako hrozba civilní sankcí (např. Knapp)**

Perspektivní (pozitivní, aktivní) pojetí odpovědnosti – odpovědný vztah k náležitému plnění právních povinností (§ 24)

- latentní fáze (hrozba sankce); odpovědnost za *splnění* povinnosti
- fáze aktivizace odpovědnosti

- **Odpovědnost jako občanskoprávní sankce (např. Luby)**

Retrospektivní (negativní, pasivní) pojetí odpovědnosti – odpovědnost za *porušení* primární odpovědnosti

- **Odpovědnost X ručení X rukojemství**

„Provozovatel vozidla *odpovídá* za škodu způsobenou provozem tohoto vozidla“;
pojetí objektivní odpovědnosti.

Deliktní právo

- Pojem „delikt“ ve dvojím smyslu:
 1. Širší: jako porušení práva vůbec (tj. i jako porušení závazku ze smlouvy)
 2. Užší: jako porušení zákonné, tj. mimosmluvní povinnosti
 3. Deliktní odpovědnost: odpovědnost, která se nezakládá na porušení smluvní povinnosti
 - Může se zakládat na porušení zákonné povinnosti (např. § 2910)
 - Může však existovat (v podobě objektivní odpovědnosti) i bez porušení práva (např. § 2927)

Funkce deliktního práva

- Reparační
- Preventivní
- Sankční? *Punitive damages.*
 - V ČR se diskutuje funkce náhrady nemajetkové újmy
 - Např. 25 Cdo 894/2018: Funkce náhrady je satisfakční (tj. kompenzační); sankční jen v tomto rámci; sankční však potenciálně připouští v případech zásahů do práva na čest, důstojnost, popřípadě soukromí ze strany informačních médií. (bod 24 an.)
 - 25 Cdo 1004/2020 (D.H.)
 - 25 Cdo 27/2020 (O.K.)
 - 25 Cdo 1752/2019 (K.R.)
 - Melzer/Tégl, komentář: Úvodní výklad před § 2894, m.č. 21 an.

Společné předpoklady subjektivní odpovědnosti

- Nahraditelná újma, zejména škoda
- Jednání škůdce
 - Konání
 - Opomenutí
 - Přičtení jednání třetí osoby
- Zásadně příčinná souvislost
- Protiprávnost
- Zavinění

(Pozor: nejde o svébytnou skutkovou podstatu NŠ!)

Objektivní odpovědnost

- Různé varianty, které mají společné, že nevykazují všechny znaky, které charakterizují subjektivní odpovědnost
 - Maximalistická verze: všechny znaky kromě zavinění
 - Minimalistická verze: škoda, o niž zákon nařizuje, že ji má povinný subjekt nahradit (srov. odpovědnost provozovatele dopravního prostředku)
- Zejména zvláštní ustanovení, §§ 2920 a násl.

Výchozí zásady úpravy NŠ v OZ

- Východiskem je subjektivní odpovědnost
 - § 2895: „Škůdce je povinen nahradit škodu bez ohledu na své zavinění v případech stanovených zvlášť zákonem.“
- Odlišení deliktní odpovědnosti (v u.s.s.) a smluvní odpovědnosti
 - Vztah smluvní a deliktní odpovědnosti (platí dle OZ zásada *CC non cumul* nebo zásada konkurence nároků); OZ 1964: 25 Cdo 1569/99
- Náhrada škody a nemajetkové újmy
- Vztah k ostatním institutům
 - Odpovědnost za vady – *lex specialis* k úpravě náhrady škody (§ 1925)
 - Vlastnická žaloba (odstranění neoprávněných zásahů); NŠ je *lex specialis* – 22 Cdo 735/2001 (?)
 - Náhrada škody a bezdůvodné obohacení

Koncepce generálních klausulí

Př.: A při hádce zraní B, který je známým hercem významného divadla. B nemůže hrát hlavní roli v divadelním představení, které musí být zrušeno. B nezíská honorář, provozovatel divadla C přijde o zisk. O zisk však přijde i provozovatel bufetu, i provozovatelé taxislužby atd.

Př.: A omylem poradí B nesprávnou cestu k nádraží; B propadne místenka.

- Problém **náhrady tzv. čisté ekonomické újmy**
- **tzv. velká generální klausule odpovědnosti za škodu**
- **tzv. velká generální klausule deliktní odpovědnosti**
- **koncepce tzv. malých generálních klausulí**

Základní skutkové podstaty

- Základní SP deliktní odpovědnosti:
 - § 2910 věta první: zásah do absolutního práva
 - Prostý zásah do absolutního práva
 - Porušení ochranné normy chránící před zásahem do absolutního práva
 - § 2910 věta druhá: způsobení čisté ekonomické újmy porušením ochranné normy
 - § 2909: úmyslné způsobení škody v rozporu s dobrými mravy

- § 2913: základní skutková podstata smluvní odpovědnosti

Prostý zásah do absolutního práva – předpoklady § 2910 věta první

- 1. Jednání škůdce** (vlastní nebo přičitatelné jednání třetí osoby – odpovědnost za pomocníka; viz dále)
- 2. Zásah do absolutního práva poškozeného**
- 3. Kauzalita (včetně objektivní přičitatelnosti)** mezi 1. a 2.
(kauzalita zakládající odpovědnost)
- 4. Protiprávnost** (indikována naplněním znaků 1. – 3.)
- 5. Zavinění** (předpokládá se; § 2911)
- 6. Nahraditelná újma**
- 7. Kauzalita (včetně objektivní přičitatelnosti)** mezi 2. a 6.
(kauzalita vyplňující odpovědnost)

Porušení ochranné normy § 2910 věta první + věta druhá

1. Ochranná norma
2. Jednání, kterým se porušuje ochranná norma
3. Protiprávnost (zejména okolnosti vylučující protiprávnost)
4. Zavinění
5. Nahraditelná újma
6. Kauzalita (včetně objektivní přičitatelnosti) mezi 2 a 5

Úmyslné způsobení škody jednáním v rozporu s dobrými mravy (§ 2909)

1. Jednání v rozporu s dobrými mravy
2. Nahraditelná újma
3. Kauzalita (včetně objektivní přičitatelnosti) mezi 1 a 2
4. Úmysl

Porušení smluvní povinnosti – přehled předpokladů

1. Smluvní povinnost
2. Jednání přičitatelné dlužníkovi, které porušuje smluvní povinnost
3. Aktivní legitimace
4. Neexistence liberačního důvodu
5. Škoda
6. Příčinná souvislost mezi jednáním a vzniklou škodou (včetně přičitatelnosti následku)

Příčinná souvislost (kauzalita)

- **Přírodovědná (faktická) kauzalita**
 - Zjednodušená praktická pomůcka: **conditio sine qua non**

- **Právní kauzalita: objektivní přičitatelnost**
 - Následek musí být jednajícímu objektivně přičitatelný jako „jeho dílo“
 - Základní hlediska:
 - Ochranný účel porušeného pravidla
 - Předvídatelnost následku (tzv. adekvátnost)
 - Dovolené ohrožení (+ běžné životní riziko) atd.

Porušení absolutního práva: vztah § 2910 a § 2900

§ 2910 věta první: „poruší povinnost stanovenou zákonem a zasáhne tak do absolutního práva poškozeného“

- Co je touto povinností stanovenou zákonem?
 1. Jde povinnost stanovenou v § 2900?
 - § 2900: dříve § 415 OZ 1964 (tzv. generální prevence)
 2. Jde již o samotnou povinnosti nezasahovat do absolutního práva jiného?

- Podrobněji viz:
 - Melzer/Tégl, komentář k § 2900, m.č. 72 an.
 - Melzer/Tégl, komentář k § 2910, m.č. 35 an.

Zavinění

- Subjektivní přičitatelnost následku škůdci
- Úmysl: zda věděl a chtěl způsobit následek
 - Přímý
 - Nepřímý (eventuální)
- Nedbalost: Ptáme se, zda byl škůdce schopen následek předvídat a v závislosti na tom mu zabránit
 - Čistě subjektivní X objektivizované zavinění
 - Základní pravidlo (§ 2912 odst. 1, § 4 odst. 1)
 - Odborná péče (§ 2912 odst. 2, § 5 odst. 1)

- **Stupně nedbalosti v civilním právu**
 - Prostá nedbalost (*culpa levis*)
 - Hrubá nedbalost (*culpa lata*): taková, které by se v dané situaci dopustil jen mimořádně nedbalý člověk
 - Zohledňujeme i význam porušené povinnosti
 - Zákon v řadě případů staví hrubou nedbalost na roveň úmyslu (*culpa lata dolo comparabitur*); § 4 odst. 2

Přičtení jednání třetí osoby

Odpovědnost za pomocníka

- Dříve: § 420 odst. 2 OZ 1964
- **NOZ: rozlišuje:**
 - **Pomocník při plnění dluhu (§ 1935)**
 - **Pomocník při výkonu činnosti (jiné, než plnění dluhu), § 2914**
 - **Srov. např. §§ 278, 831 BGB, §§ 1313a, 1315 OZO**

Odpovědnost za pomocníka při výkonu (jiné) činnosti (§ 2914)

- Odpovědnost za **nesamostatného** pomocníka: Kdo **při své činnosti** použije zmocněnce, zaměstnance nebo jiného pomocníka, nahradí škodu jím způsobenou stejně, **jako by ji způsobil sám**.
- Odpovědnost za **samostatného** pomocníka: Zavázal-li se však někdo při plnění jiné osoby provést určitou činnost **samostatně**, nepovažuje se za pomocníka; pokud ho však tato jiná osoba nepečlivě vybrala nebo na něho nedostatečně dohlížela, **ručí za splnění** jeho povinnosti k náhradě škody (culpa in eligendo)

Spoluúčast poškozeného na škodě Spolupřičitatelnost škody poškozenému

§ 2918

Vznikla-li škoda nebo zvětšila-li se také následkem **okolností, které se přičítají poškozenému**, povinnost škůdce nahradit škodu se poměrně sníží. Podílejí-li se však okolnosti, které jdou k tíži jedné či druhé strany, na škodě jen **zanedbatelným způsobem**, škoda se nedělí.

- Doktrína: **tzv. princip rovného přístupu**: pro přičtení škody jak škůdci, tak poškozenému mají platit stejné zásady

Zvláštní skutkové podstaty náhrady škody

Zvláštní případy odpovědnosti za škodu

- Škoda způsobená tím, kdo nemůže posoudit následky svého jednání - §§ 2920 a násl.
- Škoda způsobená osobou s nebezpečnými vlastnostmi - § 2923
- Škoda z provozní činnosti a škoda způsobená provozem zvláště nebezpečným - §§ 2924 a násl.
- Škoda z provozu dopravních prostředků (§§ 2927 a násl.)
- Škoda způsobená zvířetem (§§ 2933 a násl.)

- Škoda způsobená věcí - §§ 2936 a násl.
- Škoda způsobená vadou výrobku - §§ 2939 a násl.
- Škoda na převzaté věci (§ 2944)
- Škoda na odložené věci (§ 2945)
- Škoda na vnesené věci (§§ 2946 a násl.)
- Škoda způsobená informací nebo radou (§ 2950)

Škoda způsobená tím, kdo nemůže posoudit následky svého jednání (§§ 2920 – 2922)

- Nezletilý, který nenabyl plné svéprávnosti
- Člověk stížený duševní poruchou
- Musí být přítomna rozumová a volní složka:
 - Způsobilost posoudit následky svého jednání
 - Způsobilost ovládnout své jednání
- „Šetrnost vůči škůdci“ – vazba na spoluzavinění poškozeného
- Zohlednění majetkových poměrů škůdce (§ 2920 odst. 2)
 - Slušnost jako právní pojem

- Odpovědnost toho, kdo zanedbal náležitý dohled
 - § 2921
 - Samostatně, nebo společně a nerozdílně s osobou, na kterou dohlíží

- Actio libera in causa

- Bez ohledu na zavinění ve vztahu k zásahu do chráněného statku: § 2922 (Rauschdelikt)

Škoda způsobená osobou s nebezpečnými vlastnostmi

§ 2923

Škoda způsobená osobou s nebezpečnými vlastnostmi

Kdo se vědomě ujme osoby nebezpečných vlastností tak, že jí bez její nutné potřeby poskytne útulek nebo jí svěří určitou činnost, ať již v domácnosti, provozovně či na jiném podobném místě, nahradí společně a nerozdílně s ní škodu způsobenou v takovém místě nebo při této činnosti někomu jinému nebezpečnou povahou takové osoby.

§ 1314 OZO: Kdo přijme služebnou osobu bez vysvědčení, nebo vědomě podrží ve službách, nebo přechovává osobu nebezpečnou jejími vlastnostmi těla nebo mysli, ručí domácím a domácím lidem za náhradu škody, způsobené nebezpečnými vlastnostmi oněch osob.

Škoda z provozní činnosti (§ 2924)

§ 2924

Škoda z provozní činnosti

Kdo provozuje závod nebo jiné zařízení sloužící k výtěžné činnosti, nahradí škodu vzniklou z provozu, ať již byla způsobena vlastní provozní činností, věcí při ní použitou nebo vlivem činnosti na okolí. Povinnosti se zproští, prokáže-li, že vynaložil veškerou péči, kterou lze **rozumně požadovat**, aby ke škodě nedošlo.

Provozní činnost – OZ 1964

NS k OZ 1964: Provozní činností podle § 420a OZ je taková činnost související s předmětem činnosti (zpravidla podnikatelské, obchodní), kterou fyzická nebo právnická osoba provozně vyvíjí. Předmět této činnosti je vymezen ve zřizovací listině, v oprávnění k podnikatelské činnosti nebo v živnostenském oprávnění (25 Cdo 890/2000).

- Rozhodující je však fakticita (Škárová, str. 1077)
- Činnost podnikatelská, průmyslová, technologická atd. (Škárová, str. 1077)
- Prasknutí reklamního balónku (25 Cdo 1695/98)

Provozní činnost

a) hospodářská činnost;

- Provoz závodu
- Provoz zařízení (extenzivně)

b) tato činnost vykazuje přiměřenou kontinuitu;

c) plánovitost, podřízení určitému řádu;

d) typicky též představa činnosti zaměřené na dosažení zisku.

- Srov. provoz penzionu X užívání rodinného domu

Škoda způsobená provozem zvláště nebezpečným (§ 2925)

(1) Kdo provozuje závod nebo jiné zařízení zvláště nebezpečné, nahradí **škodu způsobenou zdrojem zvýšeného nebezpečí**; provoz je zvlášť nebezpečný, nelze-li předem rozumně vyloučit možnost vzniku závažné škody ani při vynaložení řádné péče. Jinak se povinnosti zproští, prokáže-li, že škodu způsobila zvnějšku vyšší moc nebo že ji způsobilo vlastní jednání poškozeného nebo neodvratitelné jednání třetí osoby; ujednají-li se další důvody zproštění, nepřihlíží se k tomu.

(2) Je-li z okolností zřejmé, že provoz významně zvýšil nebezpečí vzniku škody, ačkoli lze důvodně poukázat i na jiné možné příčiny, soud zaváže provozovatele k náhradě škody v rozsahu, který odpovídá pravděpodobnosti způsobení škody provozem.

- Proporcionální kauzalita

(3) Má se za to, že provoz je zvláště nebezpečný, pokud se provozuje továrním způsobem nebo pokud se při něm výbušná nebo podobně nebezpečná látka používá nebo se s ní nakládá.

Předpoklady § 2925

1. Provoz zvlášť nebezpečný
2. Nexus ohrožení I.: zásah do chráněného právního statku
3. Příčinná souvislost mezi 1. a 2
4. Nexus ohrožení II.: modální a osobní ochranný rozsah
5. Újma
6. Příčinná souvislost (včetně objektivní přičitatelnosti) mezi 2. a 5.
7. Pasivní legitimace škůdce: postavení provozovatele
8. Negativní předpoklad: absence liberačního důvodu

Škoda na nemovité věci (§ 2926)

§ 2926

Škoda na nemovité věci

Kdo, byť oprávněně provádí nebo zajišťuje práce, jimiž se jinému působí škoda na nemovité věci, nebo jimiž se držba nemovité věci znemožní nebo podstatně ztíží, nahradí škodu z toho vzniklou.

Odpovědnost za dopravní prostředky

- Provozování dopravy - § 2927 věta první
- Provoz konkrétních dopravních prostředků (nikoli dopravy) - § 2927 věta druhá
 - Srov. motorové X i bezmotorové (OZ 1964)
 - NOZ: pohon lidskou silou
 - Důvod: zvýšení nebezpečí
 - Pb.: pracovní stroje (bagr, kombajn...)
 - jen, je-li vlastní silou přemístěn z jednoho místa na druhé
- Předpokladem není protiprávnost!

Předpoklady § 2927

1. Zdroj ohrožení: dopravní prostředek, provoz dopravy
2. Zásah do chráněného zájmu poškozeného
3. Kauzalita mezi provozem dopravního prostředku (provozem dopravy) a zásahem do chráněného zájmu
4. Zásah byl vyvolán zvláštní povahou příslušného provozu:
v daném zásahu se realizovalo zvláštní provozní nebezpečí příslušného dopravního prostředku, resp. provozu dopravy
5. Majetková nebo nemajetková (§ 2956 an.) újma
6. Kauzalita mezi body 2 a 4
 - *Conditio sine qua non*
 - Objektivní přičitatelnost

7. Aktivní legitimace (níže sub XI. 2.).
8. Pasivní legitimace
 1. Provozovatel (níže sub VII.).
 2. Případy přenesení odpovědnosti
9. Absence liberačních důvodů (níže sub IX.).

Provozovatel

- Provozovatel: ten, kdo má právní a faktickou možnost dispozice s dopravním prostředkem, kdo užívá organizovaně tohoto dopravního prostředku (R 55/1971, V.)
- V pochybnostech: vlastník - § 2930
- Příklady:
 - Půjčení: provozovatel je půjčitel
 - Nájem: provozovatelem je pronajímatel
 - Leasing: leasingový nájemce
 - SJM: zpravidla oba manželé
- Dopravní prostředek v opravě: § 2928

Provozovatel

1. Možnost dispozice s vozidlem
 - a. Možnost faktické dispozice s vozidlem
 - b. Možnost právní dispozice s vozidlem?
2. Provoz na vlastní účet a nebezpečí
3. Dlouhodobost a kontinuita

Liberace

- Obecně (§ 2927 odst. 2):
 - Škoda způsobena okolnostmi, které nemají původ v provozu
 - Škoda byla objektivně neodvratitelná
- Zneužití dopravního prostředku (§ 2929)

Střet dvou provozů (§ 2932)

- Dle okolností objektivní i subjektivní povahy (protiprávnost, zavinění)
- X odpovědnost vůči třetím osobám

Škoda způsobená zvířetem (§§ 2933 a násl.)

§ 2933

Způsobí-li škodu zvíře, nahradí ji jeho vlastník, ať již bylo pod jeho dohledem nebo pod dohledem osoby, které vlastník zvíře svěřil, anebo se zatoulalo nebo uprchlo. Osoba, které zvíře bylo svěřeno nebo která zvíře chová nebo jinak používá, nahradí škodu způsobenou zvířetem společně a nerozdílně s vlastníkem.

Škoda způsobená zvířetem (§ 2934)

§ 2934 Slouží-li domácí zvíře vlastníku k výkonu povolání či k jiné výdělečné činnosti nebo k obživě, anebo slouží-li jako pomocník pro osobu se zdravotním postižením, zproští se vlastník povinnosti k náhradě, prokáže-li, že při dozoru nad zvířetem nezanedbal potřebnou pečlivost, anebo že by škoda vznikla i při vynaložení potřebné pečlivosti. Za týchž podmínek se povinnosti k náhradě zproští i ten, komu vlastník zvíře svěřil.

I. Odpovědnost za tzv. domácí užitkové zvíře

1. Smysl a účel privilegování odpovědnosti za tzv. domácí užitkové zvíře

2. Pojem tzv. domácího užitkového zvířete

A. Domácí zvíře

B. Užitkový charakter zvířete

II. Odpovědnost za svěřené zvíře

Svémocné odnětí zvířete

§ 2935

(1) Odňala-li třetí osoba svémocně zvíře vlastníku nebo osobě, které vlastník zvíře svěřil, nahradí třetí osoba škodu způsobenou zvířetem sama, prokáže-li vlastník nebo osoba, které vlastník zvíře svěřil, že odnětí nemohli rozumně zabránit; jinak společně a nerozdílně s nimi.

(2) Kdo zvíře svémocně odňal, nemůže se zprostit povinnosti k náhradě.

Škoda způsobená věcí

§ 2936

Kdo je povinen někomu něco plnit a použije při tom vadnou věc, nahradí škodu **způsobenou vadou věci**. To platí i v případě poskytnutí zdravotnických, sociálních, veterinárních a jiných biologických služeb.

- Odpovědnost za nesehání přístroje, bezvadnost látky ...
 - I např. nesterilita stříkačky
- Včetně věcí, které s plněním souvisí (např. prasklá židle v restauraci; srov. R 15/1986)
 - Pb.: vztah k odpovědnosti za provoz
- I v důsledku vnějších okolností (např. výpadek elektrického proudu), ???

Škoda způsobená věcí

§ 2937

(1) Způsobí-li škodu věc **sama od sebe**, nahradí škodu ten, kdo nad věcí měl mít **dohled**; **nelze-li takovou osobu jinak určit, platí, že jí je vlastník věci**. Kdo prokáže, že **náležitý dohled nezanedbal**, zproští se povinnosti k náhradě.

(2) Způsobila-li škodu věc pádem nebo vyhozením z místnosti nebo podobného místa, nahradí škodu společně a nerozdílně s tím, kdo je povinen k náhradě podle odstavce 1, i osoba, která takové místo užívá, a **nelze-li ji určit, vlastník nemovité věci**.

- **actio de deiectis vel efusis – žaloba o vylitém nebo vyhozeném**
- **Vyvýšené místo jako výsledek lidské činnosti, které je ve výhradním panství určitých osob.**

Zřícení budovy nebo odloučení její části (§ 2938)

§ 2938

(1) Při zřícení budovy nebo odloučení její části v důsledku **vady budovy** nebo **nedostatečného udržování** budovy nahradí její vlastník škodu z toho vzniklou.

(2) Společně a nerozdílně s ním hradí škodu předešlý vlastník, má-li škoda příčinu v nedostatku vzniklém za trvání jeho vlastnického práva, na nějž nástupce neupozornil, a došlo-li ke škodě do roka od zániku jeho vlastnického práva. To neplatí, pokud se jedná o takový nedostatek, o kterém nástupce musel vědět.

Škoda způsobená vadou výrobku (§§ 2939 an.)

- Směrnice Rady 85/374/EHS, o sblížení právních předpisů členských států týkajících se odpovědnosti za vadné výrobky
- Objektivní odpovědnost za škodu způsobenou vadou výrobku
 - Účel: ochrana spotřebitele (srov. § 2943)
 - Limitace takto nahrazené škody: více než € 500 (§ 2939 odst. 3)
 - Nad rámec směrnice i na „prvotní zemědělské produkty“; čl. 15 I směrnice
- Škoda
 - Vyloučení škody, na něž se tato ustanovení aplikují
 Škoda spočívá v něčem jiném, než poškození tohoto výrobku (zde: odpovědnost za vady)
 Poškozena je věc, která se převážně používá k podnikatelským účelům.
 - **Pb.: nemajetková újma způsobená úmrtím nebo úrazem [čl. 9 písm. a) směrnice] – srov. § 2956.**

- Zvláštní definice vady výrobku - § 2941
- Povinné subjekty:
 - Výrobce + ten, kdo prodává pod svou značkou: § 2939 odst.1
 - Dovozce: § 2939 odst. 2 (solidárně s výrobcem)
 - Dodavatel: § 2940 (subsidiárně)

Škoda způsobená vadou výrobku

- Liberace:
 - Škodu zavinil poškozený nebo ten, zda jehož čin poškozený odpovídá (§ 2942 odst. 1)
 - Neuvedení na trh
 - Prokáže, že vada neexistovala v době uvedení na trh
 - Výrobek nebyl určen k podnikatelskému využití
 - Vada výrobku je důsledkem plnění závazné povinnosti
 - Objektivně nebylo možné vadu zjistit (optimální pozorovatel)
 - Uvedení na trh nebylo v adekvátní příčinné souvislosti se způsobením škody
- Zvláštní pravidla pro součást výrobku (§ 2942 III)

Škoda způsobená vadou výrobku

- Jde o kogentní ustanovení, § 2942 odst. 4
- Práva na náhradu škody se nelze vzdát předem (to je však jen projev kogentnosti); § 2942 odst. 5

Škoda na převzaté věci

§ 2944

Škoda na převzaté věci

Každý, kdo od jiného převzal věc, která má být předmětem jeho závazku, nahradí její poškození, ztrátu nebo zničení, neprokáže-li, že by ke škodě došlo i jinak.

- Liberace: „ledaže by ke škodě došlo i jinak“ – tj. i v případě, kdy by k převzetí věci nedošlo
 - Vnitřní povaha věci
 - Následek vnějších příčin (živelná pohroma)
- Aplikace: všude tam, kde ustanovení o závazcích nemají zvláštní úpravu
- Pb.: § 2408 (!)

Škoda na odložené věci (§ 2945)

(1) Je-li s provozováním nějaké činnosti zpravidla spojeno odkládání věcí a byla-li věc odložena na místě k tomu určeném nebo na místě, kam se takové věci obvykle ukládají, nahradí provozovatel poškození, ztrátu nebo zničení věci tomu, kdo ji odložil, popřípadě vlastníku věci. Stejně nahradí škodu provozovatel **hlídaných garáží nebo zařízení podobného druhu**, jedná-li se o dopravní prostředky v nich umístěné a o jejich příslušenství.

(2) Neuplatní-li se právo na náhradu škody u provozovatele bez zbytečného odkladu, **soud je nepřizná**, pokud provozovatel **namítne**, že právo nebylo uplatněno včas. Nejpozději lze právo na náhradu škody uplatnit **do patnácti dnů** po dni, kdy se poškozený o škodě musel dozvědět.

(3) Byla-li škoda způsobena na věci odložené **v dopravním prostředku hromadné dopravy**, nahradí se jen podle ustanovení o náhradě škody způsobené provozem dopravního prostředku.

X smlouva o úschově (§§ 2402 – 2414)

- Odložení na místech k tomu určených
- Odložení na místě, kam se obvykle odkládají
- Pb.: vylučují se tato místa?
 - NS: určené místo je prioritní

- Dříve: omezení
 - Nařízení vlády č. 258/1995 Sb., § 1: „Za klenoty, peníze a jiné cennosti se odpovídá jen do výše 5000 Kč.“
 - NOZ: bez omezení

Škoda na vnesené věci

§ 2946

(1) Kdo provozuje pravidelně **ubytovací služby**, nahradí škodu na věci, kterou ubytovaný vnesl do prostor vyhrazených k ubytování nebo k uložení věcí, popřípadě na věci, která tam byla pro ubytovaného vnesena. To platí i tehdy, byla-li věc za tím účelem ubytovatelem převzata.

(2) Prokáže-li ubytovatel, že by **ke škodě došlo i jinak**, nebo že škodu **způsobil ubytovaný** nebo **osoba, která ubytovaného z jeho vůle provází**, povinnosti k náhradě škody se zprostí. K ujednáním o jiných důvodech zproštění se nepřihlíží.

§ 2947

Povinnost nahradit škodu se **nevztahuje** na vozidla, na věci ponechané ve vozidle, ani na živá zvířata, ledaže je ubytovatel převzal do úschovy.

§ 2948 (Limitace)

(1) Škoda se hradí do výše odpovídající **stonásobku ceny ubytování za jeden den**.

(2) Byla-li věc převzata do úschovy, odmítl-li ubytovatel úschovu věci v rozporu se zákonem nebo byla-li škoda způsobena ubytovatelem nebo tím, kdo v provozu pracuje, hradí se škoda bez omezení.

- 25 Cdo 3580/2018

§ 2949

(1) Neuplatní-li se právo na náhradu škody u ubytovatele bez zbytečného odkladu, **soud je nepřizná**, pokud ubytovatel **namítne**, že právo nebylo uplatněno včas. Nejpozději lze právo na náhradu škody uplatnit **do patnácti dnů** po dni, kdy se poškozený o škodě musel dozvědět.

(2) Ustanovení odstavce 1 se nepoužije, převzal-li ubytovatel věc do úschovy, odmítl-li ubytovatel úschovu věci v rozporu se zákonem nebo způsobil-li škodu ubytovatel nebo ten, kdo v provozu pracuje.

Škoda způsobená informací nebo radou

§ 2950

Škoda způsobená informací nebo radou

Kdo se hlásí jako příslušník určitého stavu nebo povolání k odbornému výkonu nebo jinak vystupuje jako **odborník**, nahradí škodu, způsobí-li ji neúplnou nebo nesprávnou informací nebo škodlivou radou danou za odměnu v záležitosti svého vědění nebo dovednosti. **Jinak** se hradí jen škoda, kterou někdo informací nebo radou způsobil vědomě.

Způsob a rozsah náhrady

Způsob a rozsah náhrady (§ 2951 a násl.)

- Restitutio in integrum (§ 2951 odst. 1)
- In reluto: ovšem vždy na žádost poškozeného

- Náhrada nemajetkové újmy (§ 2951 odst. 2)
 - Nezají-li zadostiučinění jiný způsob skutečné a dostatečně účinné odčinění způsobené újmy
 - in reluto
 - X např. § 2958, 2959

- Skutečná škoda a ušlý zisk (§ 2952)
 - Skutečná škoda spočívá ve vzniku dluhu: právo na zproštění dluhu, případně poskytnutí náhrady.

Snížení náhrady (§ 2953)

§ 2953

Snížení náhrady

(1) Z důvodů **zvláštního zřetele hodných** soud náhradu škody přiměřeně sníží. Vezme přitom zřetel zejména na to, jak ke škodě došlo, k osobním a majetkovým poměrům člověka, který škodu způsobil a odpovídá za ni, jakož i k poměrům poškozeného. Náhradu nelze snížit, byla-li škoda způsobena **úmyslně**.

(2) Odstavec 1 se nepoužije, způsobil-li škodu ten, kdo se hlásil k odbornému výkonu jako příslušník určitého stavu nebo povolání, **porušením odborné péče**.

Nemožnost zjištění výše škody

§ 2955

Nelze-li výši náhrady škody přesně určit, určí ji podle spravedlivého uvážení jednotlivých okolností případu soud.

Srov. § 136 OSŘ

Náhrada při poškození věci (§ 2969)

Pododdíl 3

Zvláštní ustanovení

§ 2969

Náhrada při poškození věci

(1) Při určení výše škody na věci se vychází z její obvyklé ceny v době poškození a zohlední se, **co poškozený musí k obnovení nebo nahrazení funkce věci účelně vynaložit.**

(2) Poškodil-li škůdce věc ze svévole nebo škodolibosti, nahradí poškozenému **cenu zvláštní obliby.**

Náhrada při poranění zvířete

§ 2970

Náhrada při poranění zvířete

Při poranění zvířete nahradí škůdce účelně vynaložené náklady spojené s péčí o zdraví zraněného zvířete tomu, kdo je vynaložil; požádá-li o to, složí mu škůdce na tyto náklady přiměřenou **zálohu**. Náklady spojené s péčí o zdraví **nejsou neúčelné, i když podstatně převyšují cenu zvířete, pokud by je vynaložil rozumný chovatel v postavení poškozeného.**

Náhrada nemajetkové újmy (§ 2971)

§ 2971

Náhrada nemajetkové újmy

Odůvodňují-li to **zvláštní okolnosti**, za nichž škůdce způsobil újmu protiprávním činem, zejména porušil-li z **hrubé nedbalosti důležitou právní povinnost**, anebo způsobil-li újmu úmyslně z touhy ničit, ublížit nebo z jiné pohnutky **zvláště zavrženíhodné**, nahradí škůdce též nemajetkovou újmu každému, kdo způsobenou újmu **důvodně pociťuje jako osobní neštěstí**, které **nelze jinak** odčinit.

Náhrada při újmě na přirozených právech člověka (§§ 2956 a násl.)

Pododdíl 2

Náhrada při újmě na přirozených právech člověka

Obecná ustanovení

§ 2956

Vznikne-li škůdci povinnost odčinit člověku **újmu na jeho přirozeném právu** chráněném ustanoveními první části tohoto zákona, nahradí **škodu** i **nemajetkovou** újmu, kterou tím způsobil; jako nemajetkovou újmu odčiní i způsobené duševní útrapy.

Kritéria pro stanovení náhrady podle § 2956 an.

§ 2957

Způsob a výše přiměřeného zadostiučinění musí být určeny tak, **aby byly odčiněny i okolnosti zvláštního zřetele hodné**. Jimi jsou úmyslné způsobení újmy, zvláště pak způsobení újmy s použitím lsti, pohrůžky, zneužitím závislosti poškozeného na škůdci, násobením účinků zásahu jeho uváděním ve veřejnou známost, nebo v důsledku diskriminace poškozeného se zřetelem na jeho pohlaví, zdravotní stav, etnický původ, víru nebo i jiné obdobně závažné důvody. Vezme se rovněž v úvahu obava poškozeného ze ztráty života nebo vážného poškození zdraví, pokud takovou obavu hrozba nebo jiná příčina vyvolala.

Náhrady při ublížení na zdraví a při usmrcení

§ 2958

Při ublížení na zdraví odčiní škůdce újmu poškozeného peněžitou náhradou, **vyvažující plně vytrpěné bolesti a další nemajetkové újmy**; vznikla-li poškozením zdraví **překážka lepší budoucnosti** poškozeného, nahradí mu škůdce i **ztížení společenského uplatnění**. Nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se podle **zásad slušnosti**.

- Metodika NS
- Další nemajetková újma: 25 Cdo 2635/2018

§ 2959

Při usmrcení nebo zvláště závažném ublížení na zdraví odčiní škůdce duševní útrapy **manželu, rodiči, dítěti nebo jiné osobě blízké** peněžitou náhradou vyvažující plně jejich utrpení. Nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti.

- 25 Cdo 894/2018
- 25 Cdo 3463/2018
- 25 Cdo 4210/2018 (zvláště závažné ublížení na zdraví)

§ 2960

Náklady spojené s péčí o zdraví

Škůdce hradí též účelně vynaložené náklady spojené s péčí o zdraví poškozeného, s péčí o jeho osobu nebo jeho domácnost tomu, kdo je vynaložil; požádá-li o to, složí mu škůdce na tyto náklady přiměřenou zálohu.

- Pb: náhrada za osobní péči nemohoucí osoby

§ 2961

Náklady pohřbu

Škůdce nahradí tomu, kdo je vynaložil, přiměřené náklady spojené s pohřbem v rozsahu, v jakém nebyly uhrazeny veřejnou dávkou podle jiného právního předpisu. Přitom se přihlédne k zvyklostem i k okolnostem jednotlivého případu.

Děkuji za pozornost